

දෙවන වාර පරීක්ෂණය - 2025

09 ශ්‍රේණිය

බුද්ධ ධර්මය - I, II (පිළිතුරු පත්‍රය)

I පත්‍රය

ප්‍රශ්න අංකය	පිළිතුර	ප්‍රශ්න අංකය	පිළිතුර	ප්‍රශ්න අංකය	පිළිතුර	ප්‍රශ්න අංකය	පිළිතුර
01	ii	06	iii	11	i	16	මුදිතාව
02	i	07	iv	12	ii	17	සේවක
03	iv	08	i	13	iv	18	නින්දාව
04	iii	09	ii	14	ii	19	වැව
05	i	10	i	15	i	20	කාමසුබල්ලිකානුයෝගය

II පත්‍රය

01. i. අවසාන වස් කාලය ගත කළ ස්ථානය - බේලුව ගම.
පිරිනිවන් පාන ලද ස්ථානය - කුසිනාරා නුවර මල්ල රජ දරුවන්ගේ උපවත්තන සල් උයන.
(කුසිනාරා නුවර / උපවත්තන සල් උයන යනුවෙන් ලියා තිබුණත් ලකුණු හිමි වේ)
- ii. ආදර්ශවත් බව, වරිතවත් බව, සමානාත්මතාව, කාරුණික බව, අකම්පිත බව (පෙළපොත 02 පාඩම ඇසුරින් ඕනෑම කරුණු දෙකකට ලකුණු හිමි වේ)
- iii. ජනවාරි මස සිට මැයි මස දක්වා.
- iv. පිරිමි දරුවන් - බද්ධ පර්යංකය (ඵරමිණිය ගොතා)
ගැහැනු දරුවන් - අර්ධ පර්යංකය (පාද පසුපසට නවා)
- v. රෝහිණි නදිය.
- vi. වන්ද කින්නර ජාතකය (සඳ කිඳුරු ජාතකය)
- vii. වාරිතූ සීලය - කළ යුත්ත කිරීම.
වාරිතූ සීලය - නොකළ යුත්ත නොකිරීම.
(කළ යුත්ත / නොකළ යුත්ත යනුවෙන් ලියා තිබුණත් ලකුණු හිමි වේ)
- viii. තිසා වැව, නුවර වැව, බසවක්කුලම වැව. (මින් දෙකක්)
- ix. නිවන උතුම්ම සැපය යි. / නිවන පරම සැපය යි.
- x. බොරු කීම, කේළාම් කීම, පරුස වචන කීම, හිස් වචන කීම.
(මුසාවාද, පිසුණාවාව, පරුසාවාව, සම්ප්‍රප්පලාප)
02. i. සුපටිපන්න, උජුපටිපන්න, ඤායපටිපන්න, සාමිච්චිපන්න , ආහුනෙය්‍ය, පාහුනෙය්‍ය, දක්ඛිණෙය්‍ය, අඤ්ජලිකරණිය, අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙන්තං ලෝකස්ස. (මින් ඕනෑම දෙකක්)
- ii. පෙළපොත 03 පාඩම ඇසුරින් පිටු අංක 16 සිට 20 දක්වා ප්‍රමාණාත්මක පිළිතුරකට ලකුණු හිමි වේ.
- iii. බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ යන ත්‍රිවිධ රත්නය අතරින් තුන්වන රත්නය වන්නේ ආර්ය මහා සංඝ රත්නය යි.
ඇසළ පුන් පොහෝ දා පස්වග මහණුන්ගෙන් ආරම්භ වූ මහා සභරුවන මගින් සිදුවන සේවාව අපරිමිත ය. මෙලොව හිත සුව පිණිස ආගමික, සාමාජීය, අධ්‍යාපනික වශයෙන් සේවාවන් සලසන අතර පරලොව ජීවිතය සුගතිගාමී වීම සඳහා ද මහත් වූ සැප ගිහියාට ලබාදෙන උන්වහන්සේලා

රැක ගැනීම අප සතු යුතුකමකි. වගකීමකි. හික්මුත් වහන්සේලා උදෙසා සිව්පසයෙන් සංග්‍රහ කරමින්, ප්‍රත්‍යා පහසුකම් ලබාදෙමින්, ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් සොයා බලමින්, ආගමික සෙනසුන් සංවර්ධනය කරමින් රැක ගැනීම එහි දී අප කළ යුතු ය.

- ආගමික වශයෙන් - දහම් පාසල් හා පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය ලබා දීමත්,
- සාමාජීය වශයෙන් - ගම්වල සෙසු සියලු දෑ සොයා බලමින් කටයුතු කිරීමත්, තරුණ උපදේශන සේවා, වැඩිහිටි සායන, සමීති සමාගම්, අකුරු කියවීම, අංගුලිමාල පිරිත් දේශනය ආදී වූ සියලු දේ කරවා ගිහියා වෙනුවෙන් සෙත් පැතීමත්,
- වෙහෙර විහාර ප්‍රතිසංස්කරණය කරමින් ආගම දහම රැක ගැනීමට දායක වීමත්,
- පාපයෙන් මුදවා කුසලය කෙරෙහි ගිහියා යොමු කරවීමත්,
- මෙලොව මෙන්ම පරලොව උභයාර්ථ දියුණුව උදෙසා කටයුතු කිරීම, මෙන් ම
- නිර්වාණගාමී මාර්ගය කියා දීම ද සංසරත්නය විසින් අපට ලබා දෙන සේවාවන් වන්නේ ය.

එසේ ම සැදැහැවතුන්ට පින කරා යාමට කාරුණිකව අවවාද අනුශාසනා ලබා දෙන ආර්ය මහා සංසරත්නය රැක ගන්නේ නම් බුද්ධ ශාසනය මෙන් ම යහපත් සමාජයක් බිහිකර ගැනීමට හැකියාව ලැබෙන බව කිව හැකි ය.

(ඉහත ආකාරයට කරුණු දක්වමින් ලියන ලද පිළිතුරකට සම්පූර්ණයෙන් ලකුණු හිමි වේ)

03. i. වැඩිම දින ගණනක් ගත කරමින් බෞද්ධයන් විසින් සිදුකරන වන්දනාව යි.
- ii. මහියංගණය, නාගදීපය, කැලණිය, ශ්‍රී පාදස්ථානය, දිවා ගුහාව, දීඝවාපිය ආදී සිද්ධස්ථාන වලින් දෙකක්.
- iii. අර්ථවත් ලෙස වන්දනාවේ යෙදීමෙන් ප්‍රයෝජන රැසක් බෞද්ධයාට හිමි වෙයි.
- මෙම කාලය තුළ පංචශීලය ආරක්ෂා වේ.
 - සහයෝගය, සාමූහිකත්වය වර්ධනය වන අතර අන් අයට උදව් උපකාර කිරීමට අවස්ථාව සැලසේ.
 - කණ්ඩායමක් ලෙස එකට වැඩ කිරීමටත් නායකත්වයට ගරු කිරීමටත් හුරුවක් ලබයි.
 - නොදුටු දේවල් සියැසින් දැක ඒ පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් හා දැනුමක් ලබා ගැනීමට හැකියාව ලැබෙයි.
 - ආගමික ස්ථාන නැරඹීමෙන් ඒවා පිළිබඳ නොදන්නා කරුණු දැන ගැනීමටත්, පහන් සංවේගය ජනිත කරවා ගැනීමටත් හැකියාව ලැබෙන අතර ශ්‍රද්ධාව ද වැඩිදියුණු වේ.

මෙලොව මෙන් ම පරලොව ජීවිතය ද සාර්ථක කර ගැනීමටත්, පින් කුසල් රැස් කර ගැනීමටත් හැකියාව ලැබෙන අතර සමස්තයක් වශයෙන් අකුසල සිත් යටපත් වී කුසල් සිත් උපදවා ගැනීමට මෙන් ම මෙලොව පරලොව උභයාර්ථ දියුණුව පිණිසම කටයුතු කිරීමට හැකියාව ලැබෙයි.

(පෙළපොත 04 පාඩම - 27 පිටුව)

04. i. ගාථා 423 වග්ග 26
- ii. සුකරානි අසාධුනි
අත්තනෝ අහිතානි ව
යං වේ හිතං ව සාධුංව
තං වේ පරම දුක්කරං
- iii. ධම්මපදය යනු බෞද්ධයාගේ අත්පොතයි. සූත්‍ර පිටකයේ බුද්දක නිකායට අයත් ග්‍රන්ථ පහළවෙන් එකක් වන මෙය බුදුරජාණන් වහන්සේ පන්සාලිස් වසක් පුරාවට දේශනා කළ දහම් කරුණුවල සම්පින්ධනයක් කොට දක්වා තිබීමක් වැනි ය.
- ඕනෑම වයසක ඕනෑම අයෙකුට මෙය පරිශීලනය කිරීමෙන් තම ජීවිතය නව මාවතකට ගෙනයාමට හැකියාව ලැබේ.
 - වරදක් කළ විට එයට ලැබෙන ප්‍රතිවිපාක මෙන් ම කුසල ක්‍රියාවල නිරත වන විට ඊට ලැබෙන ආනිසංස ද නිදසුන් ගෙනදෙමින් පහදා දීමෙන් පුද්ගලයාට ඒවා පිළිබඳ මනා දැනුමක් ලබා දීමට හැකියාව ලැබේ.

ඉහත සුකරාන අසාධුනි..... යන ගාථාවට අනුව වැරදි ක්‍රියාවල නිරත වූවන්ට ලැබුණු අයහපත් විපාක දක්වා තිබීමෙන් පුද්ගලයාට ඉන් මිදී යහපත් ක්‍රියාවල නිරත වන්නැ යි උපදේශයක් ලබා දෙයි.

- පාසල් දිවියේ සිට ම අකුසලයෙන් මිදී කටයුතු කළ යුතු බවත්, කුසල ක්‍රියාවල යෙදිය යුතු බවත්, තමාට පිහිට තමා ම බවත්, තමා කරන කියන සියල්ල නිසා ප්‍රතිවිපාක ලැබෙන්නේ තමාට ම වන බවත් පැහැදිලිව දක්වයි. දෙවිදත් හිමියන්ගේ කතා පුවත ඊට කදිම නිදසුනකි. සමස්තයක් ලෙස ගත් විට පුද්ගලයා අකුසලයෙන් තොර වී කුසලයේ යෙදෙන්නට උපදෙස් ලබා දීම මගින්

දක්වන්නේ වැරදි කරන අය අතර නිවැරදි වන්නටත්, පාපකර්ම කරන අය අතර පුණ්‍යකර්ම සිදු කරන්නටත් ය.

මෙලොව මෙන් ම පරලොව යහපත් අයුරින් දිවි ගෙවන්නට අවවාද ආදර්ශ ලබා දෙන්නට සමත් කෘතියක් ලෙස ධර්ම පදය අගය කළ හැකි ය.

05. i. භික්ෂු, භික්ෂුණී, උපාසක, උපාසිකා.
ii.

- මෛත්‍රී සහගතව ක්‍රියා කිරීම.
- මෛත්‍රී සහගතව කථා කිරීම.
- මෛත්‍රී සහගතව සිතීම.
- ශාසනික අවශ්‍යතා සඳහා තම නිවසට වැඩම කිරීමට ඉඩ සැලසීම.
- සිව්පසයෙන් සංග්‍රහ කිරීම.

- iii. සමාජයක නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රයේ දියුණුව රඳා පවතින්නේ කාර්යශූරව කටයුතු කරනු ලබන සේවකයන් මත ය. සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ යට දිශාවෙන් පෙන්වන සේවකයන් විසින් රටක නිෂ්පාදනයට ලබා දෙන දායකත්වය බොහෝ ය. ඕනෑම ආයතනයක කාර්ය ශූර ලෙස සේවකයන් කටයුතු කරන විට ඔවුන් ආයතනයේ ප්‍රධානීන්ගෙන් නිරන්තරයෙන් ම ප්‍රශංසා ලබති. ගෞරවයට පාත්‍ර වෙති. අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් යුතුකම් නිසි ලෙස ඉටු කිරීමෙන් සමාජයක් ආර්ථික වශයෙන් මෙන් ම සාමාජීය වශයෙන් ද දියුණුවනවා නො අනුමාන ය.

(සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ සේවා-සේවක යුතුකම් ඇසුරින් ලියා ඇත්තම් සම්පූර්ණ ලකුණු හිමි වේ.
- පෙළපොත 10 පාඨම - 61/62/63/64 පිටු)

06. i. ලාභ - අලාභ, යස - අයස, නින්දා - ප්‍රශංසා, දුක - සැප. (මින් දෙකක්)

- ii. චුට්ඨස්ස ලෝකධම්මේහි
චිත්තං යස්ස න කම්පනී
අසෝකං චිරජං බේමං
ඒතං මංගල මුත්තමං

- iii. ජීවිතයේ විවිධ අවස්ථාවල ලාභ - අලාභ, නින්දා - ප්‍රශංසා, යස - අයස, දුක - සැප යන ලෝක ධර්මතා ස්වභාවයන්ට ලොකු කුඩා සෑම කෙනෙකුට ම මුහුණ දීමට සිදු විය හැක. ඒවාට මුහුණ දීමේ දී ඉවසීමෙන් හා අවබෝධයෙන් යුතුව කම්පාවට පත් නොවී මුහුණ දීමට අප කුඩා කල සිටම හුරු පුරුදු වී සිටිය යුතු ය.

ලාභ යනු ලැබීම යි. ධනය, බලය, පරිවාර සම්පත්තිය, වස්තුව ආදිය ලැබෙනවා සේ ම, නොලැබීමවලට ද ජීවිතයේ මුහුණ දීමට සිදු විය හැක. සමහර විටෙක ආහාර පාන, නිවාස පවා නොමැතිව අසරණව ජීවත්වන අවස්ථාවලට අපට මුහුණ දීමට සිදු වේ. එවන් අවස්ථාවලදී කම්පාවට පත් නොවී ජීවිතයේ ස්වභාවය මේ යැයි සිතා උත්සාහවත්තව කටයුතු කිරීමට හුරුපුරුදු විය යුතු වේ. මෙලෙස ලැබීම් හා නොලැබීම් දෙකෙහි දී ම කම්පාවට හෝ උද්දාමයට පත් නොවී මධ්‍යස්ථව කටයුතු කරන්නේ නම් යහපත් පෞරුෂයකින් හෙබි ජීවිතයක් ගොඩනගා ගැනීමට හැකියාවක් පවතී. අනෙක් ලක්ෂණ ද මෙලෙස ලියා ඇත්තම් සම්පූර්ණ ලකුණු හිමි වේ.

(පෙළ පොත 12 පාඨම - පිටු අංක 73 සිට 77 දක්වා)

07. i. අනුරාධපුර අටමස්ථාන

අනුරාධපුර පිහිටා ඇති සිද්ධස්ථාන අතරින් අටමස්ථානවලට හිමි වන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. වෛත්‍ය වර්ග හයක් ඊට ඇතුළත් වේ. ඒවා නම්,

- රුවන්වැලි මහා සෑය
- මිරිසවැටිය
- අභයගිරිය
- ජේතවනාරාමය
- ලංකාරාමය
- ථූපාරාමය
- ලෝවා මහා ප්‍රාසාදය
- ශ්‍රී මහා බෝධිය

බුදු රජාණන් වහන්සේ පරිහරණය කළ පාරිභෝගික වස්තුවක් වන ශ්‍රී මහා බෝධිය ද ඊට ඇතුළත් වී තිබීම සුවිශේෂී ලක්ෂණයකි. එසේම සර්වඥ ධාතු තැන්පත් කොට සාදන ලද වෛත්‍ය රාජ්‍යාණන් වහන්සේලා ද එහි ඇතුළත් වේ. තව ද භික්ෂූන් වහන්සේලාට පොහොය කර්ම කිරීම සඳහා සකසා දෙන ලද මහල් නවයකින් යුත් ලෝවා මහා ප්‍රාසාදය ද තවත් සිද්ධස්ථානයකි.

මෙම ඓතිහාසික සිද්ධස්ථාන වැද පුදා ගැනීමෙන් ශ්‍රද්ධා භක්තිය ජනිත කරවන අතර සැදැහැවතුවත් පහත් සංවේගය උපදවා ගැනීමටත් කුසල් සිත් පහදා ගැනීමටත් හේතු උපකාරී වන්නේ ය.

(පෙළ පොත 04 පාඩම - 24 පිටුව)

ii. සිව් බඹ විහරණ

ශ්‍රේෂ්ඨ, උතුම් පැවැත්ම යන අර්ථයෙන් යුත් මේවා මිනිස් සිතෙහි උපදින උත්තරීතර ගුණාංග හතරකි. මෙම ගුණාංග උසස් මට්ටමින් ප්‍රගුණ කිරීම මගින් කෙනෙකු බ්‍රහ්මත්වයට සමාන වීමක් ලෙස බුදු දහමේ සැලකේ. ඒ නිසා බ්‍රහ්ම විහරණ ලෙස හඳුන්වයි. මෙම ගුණාංග හතර දෙමාපියන් සතුට ද පවතින නිසා දෙමාපියන් ද බ්‍රහ්ම යන නාමයෙන් හඳුන්වා තිබේ. මෙත්තා, කරුණා, මුදිතා, උපේක්කා යනු එම උතුම් ගුණාංගයෝ ය.

- මෙත්තා - මෛත්‍රිය හෙවත් හිතවත් බව.
- කරුණා - අනුන්ගේ දුකේ දී හදවත අනුකම්පා සහගත වීම.
- මුදිතා - අන් අයගේ දියුණුව දැක සතුටට පත් වීම.
- උපේක්කා - ඕනෑම දෙයක් හමුවේ සමබරව මධ්‍යස්ථව කටයුතු කිරීම.

මේවා ප්‍රමාණයකින් තොරව ඕනෑම කෙනෙකුට අප්‍රමාණව දිය හැකි නිසා අප්පමඤ්ඤා යනුවෙන් ද හඳුන්වනු ලැබේ. එම නිසා සිව් බඹ විහරණවලට වතු අප්පමඤ්ඤා යැයි ද කියයි. කුඩා කල සිටම අප මේවා පුරුදු පුහුණු කිරීම ජීවිතයට ප්‍රයෝජනවත් වේ.

(පෙළපොත 08 පාඩම - 50 පිටුව සිට 53 දක්වා පිටු)

iii. අති පුජ්‍ය බලංගොඩ මහ නායක හිමි.

පෙළ පොත 11 පාඩම - 68 සිට 72 දක්වා පිටු ඇසුරින් ලියා ඇත්නම් ලකුණු හිමි වේ.

iv. කර්මය සහ විපාකයේ බලපෑම.

හොඳ හෝ නරක, කුසල් හෝ අකුසල් ක්‍රියා සිදු කරන පුද්ගලයා සතු ද්වාර තුනකි. සිත, කය, වචනය යනු එම තුන් දොර යි. එම සිත, කය, වචනය යන තුන් දොරින් සිතාමතා යමක් සිතයි ද කියයි ද කරයි ද ඒවා ස්වභාවය මත කුසල් හෝ අකුසල් ලෙස වර්ග වේ.

කර්මය යනු මෙම තුන් දොරින් සිතාමතා සිදු කරන ක්‍රියාව යි. නැතහොත් චේතනාව සහිත ක්‍රියාව යි.

- ත්‍රිවිධ පුණ්‍ය ක්‍රියා, දස පුත්‍රා ක්‍රියා, දස කුසල් ආදිය කුසල ක්‍රියා වන අතර,
 - පස් පව්, දස අකුසල් ආදිය අකුසල ක්‍රියා ගණයට අයත් වේ.
- කෙනෙකුගේ අනාගත භවය දීර්ඝ වීම හෝ නොවීම, විපාක විදීම හෝ ජීවිතය නිවනින් කෙළවර වීම ආදිය තීරණය වන්නේ තමන් කරන ක්‍රියා අනුව යි.

ධම්ම පදයේ දී ගවයා පසුපස ගමන් කරන කරත්ත රෝදය මෙන් අකුසල ක්‍රියා දුක් ගෙන දෙමින් අප සමග ම අප පසු පස ගමන් කරන බව දක්වන අතර, අප සමග ම වෙසෙන අප ළඟින් ම සිටින ඡායාව/ සෙවනැල්ල මෙන් කුසල ක්‍රියා සැප ගෙනදෙමින් අප සමග ම රැඳී සිටින බව දක්වා තිබේ.

කුසල හෝ අකුසල ක්‍රියා විපාක දීම බුදුන්ට පවා පොදු ධර්මතාවකි. එම නිසා අප ද තුන් දොරින් සිදු කරන ක්‍රියා තුවණින් සිතා බලා සිදු කළ යුතු බවත්, මරණින් මතු සුගතිගාමී වීම හෝ දුගතිගාමී වීම තමා කරන කියන සිතන දේ අනුව තීරණය වන බවත් අවබෝධ කර ගත යුතුය. අකුසලයෙන් වැළකී හැකි තරම් පින්කම් කුසල ධර්ම සිදුකරමින් ජීවිතය සාර්ථක කර ගැනීමට හුරු පුරුදු වීම කළ යුතු බව අපට ලබාදෙන අගනා උපදේශය යි. සමස්තයක් වශයෙන් කර්මය අනුව ප්‍රතිඵලය සිදුවන බව බුදු දහමේ මතය යි.

(පෙළ පොත 16 පාඩම- 95 සිට 100 දක්වා පිටු)